

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ

Петрашина Н.Л., викладач

Запорізький національний університет

У статті представлено теоретичне обґрунтування необхідності формування соціолінгвістичної компетенції в студентів мовних спеціальностей. Перераховані умови для успішної реалізації цієї задачі. Велика увага приділена перевагам використання проектної методики в навчанні іноземним мовам.

Ключові слова: соціолінгвістична компетенція, соціокультурний аспект, проектна методика, практичний результат.

Петрашина Н.Л. ПУТИ ФОРМИРОВАНИЯ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ ЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ В ПРОЦЕССЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОЕКТНОЙ МЕТОДИКИ / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье представлено теоретическое обоснование необходимости формирования социолингвистической компетенции у студентов языковых специальностей. Перечислены необходимые условия для успешного решения этой задачи. Большое внимание уделено преимуществам использования проектной методики в обучении иностранным языкам.

Ключевые слова: социолингвистическая компетенция, социокультурный аспект, проектная методика, практический результат.

Petrashyna N. L. WAYS OF FORMATION ENGLISH ANGLOPHONE SOCIOLINGUISTIC COMPETENCE OF STUDENTS FROM LANGUAGE SPECIALITIES IN PROCESS OF USING PROJECT METHODOLOGY / Zaporizhzhya national university, Ukraine.

There is a theoretical substantiation report about formation of sociolinguistic competence of students from language specialities in the article. The conditions for successful implementation of this task are enumerated.

Grate attention is given to consideration of the advantages of using the project methodology for teaching of foreign languages. There are offered some perspective views of consideration to the given task.

Key words: sociolinguistic competence, sociocultural aspect, project methodology, practical result.

Розвиток міжнародних контактів і зв'язків у політиці, економіці, культурі та інших сферах обумовлює послідовну орієнтацію сучасної методики навчання іноземним мовам на реальні умови комунікації.

Прагнення до комунікативної компетенції як кінцевого результату навчання студентів мовних спеціальностей припускає не тільки володіння відповідною іншомовною технікою (тобто мовна компетенція студентів), але і засвоєння позамовної інформації, необхідної для адекватного спілкування і взаєморозуміння. Ось чому навчання іноземній мові на старших курсах, коли студенти володіють достатніми навичками читання, письма, аудіювання і говоріння, повинне будуватися як вивчення феномена культури народу, що говорить цією мовою.

На сучасному етапі вирішального значення набуває той факт, що студенти повинні володіти іноземною мовою як засобом міжкультурної комунікації, що припускає необхідність формування в них соціокультурної і соціолінгвістичної компетенції [1].

Формуванню соціолінгвістичної компетенції студентів сприяє використання автентичного матеріалу як вербального, так і візуального, із залученням країнознавчого матеріалу і застосуванням аудіо(відео) матеріалів. Але при цьому необхідно звертати увагу студентів на подібності і відмінності культур, на уміння порівнювати соціокультурний досвід народу, що спілкується досліджуваною мовою, із власним досвідом.

Питання про соціокультурний та лінгвокраїнознавчий аспекти навчання іноземних мов знайшло теоретичне і методичне обґрунтування в працях багатьох учених (Є.М.Верещагін, Н.І.Гез, І.О.Зимня, В.Г.Костомаров, О.О.Леонтьєв, Ю.І.Пасов, В.В.Сафронова, О.Б.Тарнопольський, В.М.Топалова, Р.Адлер, D.Brown, E.Hall, R.Lado, G.Mounin та ін.)

Мету освіти сьогодні вбачають у підготовці фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство в навчанні, вихованні та науково-методичній роботі. Наголос все більше робиться на якості освіти, універсальній підготовці випускника та його адаптованості до ринку праці, на особистісну орієнтованість навчального процесу, його інформатизацію, визначальну важливість освіти в забезпеченні сталого розвитку людства [2]. Необхідність таких змін у сучасній вищій освіті диктується входженням України в Європейське освітнє і наукове поле. Тому Україна здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, цілеспрямовано та наполегливо працює над практичним приєднанням до Болонського процесу.

Отже, важливим у методиці навчання іноземним мовам стає підбір таких методик, що сприяють розвитку особистості того, кого навчають. Особистісно-орієнтований підхід у навчанні дає можливість викладачу бути зорієнтованим на особистості студента, а не на групі студентів в цілому. Особистісно-орієнтований підхід базується на принципах гуманізму, тобто коли в центрі уваги людина, а точніше особистість. Відповідно в центрі навчання повинен знаходитися студент, його пізнавальна діяльність, інтереси, життєвий досвід, рівень інтелектуального та морального розвитку, особистісні характеристики та психологічні особливості.

Такий підхід потребує підбору особливих технологій, які допоможуть реалізувати основні принципи особистісно-орієнтованого підходу в класно-урочній системі навчання, яка все ще залишається основною не лише в школі, а і у ВНЗ.

До сучасних технологій, які сприяють підвищенню рівня методики навчання іноземним мовам, відносяться: навчання в співпраці, проектна методика (метод проектів), інформаційні технології.

Як стверджує Є.Полат у своїх статтях, присвячених новим технологіям навчання, метод проектів допомагає навчальному процесу набуті “реальної практичної направленості, поставити навчаючогося у центрі навчального процесу, зробити його активним суб’єктом діяльності” [3].

На сучасному етапі розвитку методики викладання іноземних мов питання використання методу проектів вивчалось наступними вітчизняними та зарубіжними дослідниками, які продемонстрували можливості використання даного методу для досягнення нового рівня навчання та виховання Е.С.Полат, М.Ю. Бухаркіна, В.В. Тітова, О.С.Виноградова, Г.І. Подосиннікова, Ю.Г. Безвін, В.В.Копилова, А.П.Кузнецова, О.М.Моїсєєва, Т.Є.Сахарова, Е.Г. Арванітопула, С.І.Горлицька, Д.А.Слинкін, Л.Б.Хегай, Є.В.Бурцева, D.L.Fried-Booth, S.Haines та інші.

Дана стаття присвячується поєднанню двох значущих проблем, а саме формуванню соціолінгвістичної компетенції студентів, та реалізації цієї задачі через (шляхом) використання проектною методики.

Основним завданням даної статті є теоретичне обґрунтування ефективності використання проектною методики, як одного з шляхів формування соціолінгвістичної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

По-перше, розглянемо психологічні особливості студентського віку, оскільки саме вони зумовлюють ефективність застосування проектною методики. У студентському віці головна установка особистості полягає, насамперед, у самовизначенні, самореалізації, у виборі свого життєвого шляху. У психолого-педагогічній літературі підкреслюється провідна роль соціальної детермінації індивіда на цьому етапі його розвитку – безпосередньої підготовки до життя як дорослої людини, до вибору спеціальності, до виконання відповідних соціальних функцій [4]. У цей період розвитку студента збільшується кількість інтересів, збагачується моральна сфера, відбувається зміна домінуючих потреб, цінностей, самооцінка стає більш багатогранною.

Це вік суттєвих якісних змін у розвитку особистості, які стосуються пізнавально-емоційної сфери, провідних видів діяльності, їхнього інтелектуального, мовленнєвого та комунікативного розвитку. Найбільш значущою якістю для студентського віку є те, що з’являється певна визначеність, у якій концентрується ставлення людини до оточуючої дійсності, до інших людей і до самої себе (І.Д.Бех, І.С.Кон, Г.С.Костюк та ін.).

Оскільки головною метою навчання іноземній мові є спілкування мовою, яка вивчається, то комунікативний метод є одним із провідних методів навчання. Яскравим прикладом організації навчання іншомовної комунікативної діяльності в процесі навчання ІМ є стимуляція. Стимуляція базується на комунікативній ситуації, яка є моделлю суспільних інститутів, що існують в оточуючому середовищі. В основі стимуляції полягає комунікативна мотивація, яка забезпечує ініціативну участь студентів у спілкуванні [5]. В основі комунікативної мотивації лежить комунікативна потреба, яка через інтерес втілюється в мотив. Саме потреба є джерелом активності студента. Таким чином, без потреби не може існувати активність.

У процесі навчання необхідно враховувати потреби, мотиви, інтереси та емоції студентів, щоб забезпечити ефективне відтворення комунікативної діяльності.

Велику роль у формуванні комунікативної компетенції студентів відіграє врахування мовного аспекту соціолінгвістичної компетенції.

Зв’язок культури з мовою найяскравіше виявляється на лексичному рівні мови, який безпосередньо пов’язаний із предметами і явищами, які оточують людину в побуті. Лексична система переважно зумовлена явищами матеріального світу та соціальними факторами. Насамперед, у лексиці відбивається соціальний досвід, зумовлений основною діяльністю етносу. Цей факт має певне відображення в процесі формування соціолінгвістичної компетенції студентів мовних спеціальностей. Існування тих чи інших

лексичних одиниць пояснюється практичними потребами, актуальністю певних культурних реалій для мовного колективу.

У результаті трудової діяльності створюються образи повсякденної свідомості, що формуються як вербальними, так і невербальними засобами. Мова піддається впливу соціальних факторів. При цьому неправомірно розглядати соціальність як щось зовнішнє стосовно мови. Соціальність притаманна природі мови. У певному сенсі можна сказати, що поза соціальністю немає мови [6]. Усі ці положення стосовно зв'язків між мовою і культурою знайшли свої відображення в методиці викладання філологічних дисциплін і міжкультурній комунікації.

Соціальні фактори, що є елементами екстралінгвістичного плану, знаходяться в складному взаємозв'язку з мовою, а саме у взаємодії, і утворюють з нею ієрархічно організовану відкриту архісистему, що може бути позначена як „форма існування людини”. Вплив соціальних факторів на мову має стихійний і свідомий характер [7]. Спираючись на цей факт, ми можемо сказати, що суспільні явища мають безпосередній вплив на методичні питання формування комунікативної компетенції.

Роль англійської мови в освіті на вичерпується тим, що вона розцінюється в наш час як одна з пріоритетних дисциплін. Вона сприяє розширенню не тільки філологічного, але і загального кругозору. При вивченні іноземної мови студенти опановують нові засоби спілкування, що дають безпосередній доступ до світової культури, особливо до культурних цінностей країни, мова якої вивчається: її історії, географії, науки, літератури, мистецтва, традицій. Саме тому ми можемо говорити про процес культурного розвитку особистості при вивченні іноземних мов, тобто засвоєнням людиною, що виросла в одній національній культурі, істотних факторів, норм і цінностей іншої національної культури. Питання культурного розвитку особистості має безпосереднє відношення до викладання іноземної мови. Метою викладання культури у зв'язку з мовою є формування особистості на рубежі культур, а звідси випливає, що методисти і викладачі повинні ознайомитися з закономірностями і результатами процесу засвоєння людиною іншої культури. У тісному зв'язку із зазначеною проблемою постає ще один комплекс методичних питань, а саме питання формування соціолінгвістичної компетенції при навчанні іноземним мовам.

Мова є частиною культури, а культура – це частина мови, і її неможливо вивчати лише як засіб комунікації без міцних культурологічних знань. Таким чином, при складанні програм з іноземної мови, при формуванні комунікативно мовленнєвої компетенції студентів мовних спеціальностей необхідно враховувати ці особливості.

Комунікативна мовленнєва компетенція складається з певних компонентів: лінгвістичного, соціолінгвістичного та прагматичного. До кожного з цих компонентів входять, зокрема, знання, вміння і навички.

Лінгвістичні компетенції включають лексичні, фонологічні, синтаксичні знання і вміння та інші параметри мови як системи, незалежно від прагматичних функцій їх реалізації [1].

Соціолінгвістична компетенція стосується соціокультурних умов користування мовою. Таким чином, у нашій роботі ми припускаємо, що соціолінгвістична і соціокультурна компетенції є синонімічними поняттями. Через чутливість до соціальних конвенцій (норм поведінки, правил ввічливості, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, класами та соціальними групами) соціолінгвістичний компонент пронизує весь процес спілкування між представниками різних культур, навіть тоді, коли його учасники часто не усвідомлюють цього впливу.

Прагматичні компетенції пов'язані з функціональним вживанням лінгвістичних засобів: продукування мовних функцій, актів мовлення тощо. Прагматичні компетенції пропонують сценарії або програми інтерактивних обмінів, також стосуються умінь дискурсу, злитності та зв'язаності, ідентифікації типів і форм текстів, іронії та гумору.

Соціокультурна компетенція (яка включає в себе соціолінгвістичну компетенцію) припускає розширення знань соціокультурної специфіки країни досліджуваної мови, „удосконалення уміння будувати своє мовне і немовне поведіння адекватно цій специфіці і з урахуванням соціального статусу партнера зі спілкування, умінь адекватно розуміти й інтерпретувати лінгвокультурні факти, ґрунтуючись на сформованих ціннісних орієнтаціях. С.Ю. Ніколаєва представляє соціокультурний компонент навчання іноземної мови як комплекс краєзнавчого компонента та лінгвокраїнознавчого компонента” [8].

Отже, практична реалізація принципу культурологічності у процесі навчання зводиться до аналізу стандартів комунікативної поведінки, які є прийнятними у мовному суспільстві країни, мова якої вивчається.

Однією з базових теоретичних наук для соціолінгвістики, є культурологія, яка зосереджена на теорії та методології вивчення культури. Ця наука вивчає сутність та характер культури, її види, форми, функції,

компоненти. Вважаємо необхідним підкреслити ті соціолінгвістичні компоненти культури, які слід урахувати саме при навчанні іноземних мов (далі ІМ):

- традиції (чи сталі елементи культури), а також звичаї й обряди (які виконують функцію несвідомого прилучення до нормативних вимог, що домінують у даній системі);
- побутова культура, тісно пов'язана з традиціями, саме тому її часто називають традиційно-побутовою;
- повсякденна поведінка (звички представників певної культури, зведені в норми поведінки), а також пов'язані з нею мімічний і пантомімічний (кінетичний) коди, що використовуються носіями певної лінгвокультурної спільноти;
- „національні картини світу”, що відображають специфіку сприйняття оточуючого світу, національні особливості мислення представників тієї чи іншої культури;
- художня культура, яка відображає культурні традиції того чи іншого етносу [9].

Відповідно до перерахованих вище компонентів культури, ми виділили чотири рівні основних соціолінгвістичних відповідностей (табл.1) цим компонентам, на які слід звертати увагу в процесі формування англомовної соціолінгвістичної компетенції в студентів мовних спеціальностей.

Таблиця 1 - Шкала соціолінгвістичної відповідності

Рівень сформованості соціолінгвістичних компонентів	Соціолінгвістична відповідність
високий	- вільно володіє ідіоматичними зворотами і колоквіалізмами з усвідомленням конотативних рівнів значень; - повністю усвідомлює соціолінгвістичні і соціокультурні особливості використання мови її носіями і може реагувати належним чином; - може успішно виступати посередником у спілкуванні між носіями мови, яка вивчається, і своїми співвітчизниками, враховуючи соціокультурні та соціолінгвістичні особливості тих, хто спілкується.
достатній	- може розпізнавати широкий спектр ідіоматичних виразів та колоквіалізмів, усвідомлюючи реєстрові відмінності; проте може відчувати потребу в уточненні окремих деталей, особливо коли акцент незнайомий; - може гнучко і ефективно користуватися мовленням із соціальними цілями, у тому числі в емоційному, алюзивному та жартівливому аспектах.
середній	- може з певним зусиллям розуміти і брати участь у групових дискусіях, навіть коли темп мовлення швидкий; - може висловлюватися відповідно до ситуації та уникати грубих помилок при формулюванні висловлювання; - може виконувати та реагувати на широкий спектр мовленнєвих функцій, вживаючи їхні найзагальніші експоненти в нейтральному реєстрі; - усвідомлює основні правила ввічливості та діє у відповідності до них.
низький	- може виконувати та реагувати на основні мовленнєві функції, такі як інформаційний обмін та вимоги, і виражати свої погляди і ставлення простими засобами; - може спілкуватися просто але не ефективно, вживаючи вирази загального вжитку та виконуючи елементарні дії; - може відповідати на запрошення, пропозиції, вибачення тощо; - може встановити соціальний контакт на елементарному рівні.

За результатами дослідження було з'ясовано, що для формування англомовної соціолінгвістичної компетенції студентів мовних спеціальностей доцільно використовувати проектну методику.

В основі проектної методики лежить розвиток пізнавальних навичок тих, хто навчається, їхніх умінь самостійно конструювати свої знання, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного і творчого мислення. Проектну методику (метод проектів) можна віднести до дидактики, якщо вона використовується в рамках конкретного предмета. Метод - це дидактична категорія. Це сукупність прийомів, операцій оволодіння конкретною сферою практичного чи теоретичного знання, тієї або іншої діяльності. Це шлях пізнання, засіб організації процесу пізнання. Тому, якщо ми говоримо про метод проектів, то маємо на увазі саме засіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), яка повинна завершитися реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим чи іншим засобом. Дидакти, педагоги звернулися до цього методу, щоб вирішити свої дидактичні задачі. В основу методу проектів покладена ідея, яка складає суть поняття „проект”, його прагматична направленість на результат, який можна отримати при вирішенні тієї чи іншої практично

або теоретично значущої проблеми. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності. Щоб досягти такого результату, необхідно навчити студентів самостійно мислити, знаходити та вирішувати проблеми, використовуючи для цього знання з різних сфер, уміння прогнозувати результати та можливі наслідки різних варіантів вирішення, вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Метод проектів завжди зорієнтований на самостійну діяльність тих, кого навчають – індивідуальну, парну, групову, яку студенти виконують протягом визначеного викладачем періоду. Метод проектів завжди передбачає вирішення певної проблеми. А цей процес, з одного боку - це використання сукупності різних методів, засобів навчання, а з іншого, передбачає необхідність інтегрування знань з різних сфер науки, техніки та творчих сфер людської діяльності. Результати впроваджених проектів повинні бути „відчутними”, тобто, якщо це теоретична проблема, то результатом має бути конкретне її вирішення, а якщо практична, то це має бути конкретний результат, готовий до використання (на уроці, у реальному житті). Якщо розмірковувати про цей метод, як про педагогічну технологію, то ця технологія є сукупністю дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих по самій своїй суті.

Окремо слід сказати про необхідність організації зовнішньої оцінки проектів, лише таким чином можна відслідковувати їх ефективність, або необхідність у своєчасному корегуванні. Характер такої оцінки великою мірою залежить від типу проекту та його тематики, його змісту, умов реалізації. Якщо це проект дослідницького характеру, то він обов'язково має складатися з етапів, причому успіх усього проекту залежить саме від правильної організації діяльності його учасників на кожному етапі.

Метод проектів не є принципово новим у світовій педагогіці. Він виник ще на початку нинішнього сторіччя в Америці. Його називали також методом проблем та пов'язувався він з ідеями гуманістичного напрямку у філософії та освіті, розроблений американським філософом та педагогом Дж.Дьюї, а також його учнем В.Х.Кіппатриком. Дж.Дьюї пропонував будувати навчання на активній основі, через доцільну діяльність учня, співвідносячи з його особистим інтересом саме в цьому знанні [10].

Метод проектів дозволяє поєднувати індивідуальну роботу з роботою в групі; забезпечує вихід мовленнєвої діяльності в інші види діяльності: трудову, естетичну; стимулює самостійний пошук потрібної інформації; потребує розвитку творчої фантазії для того, щоб виграшно організувати знайдену інформацію та представити її іншим. Метод проектів активізує всі сторони особистості: її інтелектуальну сферу, її типологічні особливості та риси характеру: цілеспрямованість, наполегливість, допитливість, толерантність, її комунікативні уміння, почуття та емоції.

У даній статті ми дотримуємося визначення методу, який запропонував Є.Полат: “Метод проектів припускає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів та діяльності тих, кого навчають, які дозволяють вирішити ту чи іншу проблему в результаті самостійної пізнавальної діяльності з обов'язковою презентацією цих результатів” [11].

На нашу думку, класифікація проектів, запропонована в навчальному посібнику Є. Полат, М. Бухаркіної та інш., є найповнішою. За декількома критеріями автори виділяють такі різновиди проектів:

1. За методом, домінуючим у проекті

- а) дослідницькі;
- б) творчі;
- в) пригодницькі, ігрові;
- г) інформаційні;
- д) практико-зорієнтовані;

2. За характером координування проекту

- а) з явною координацією;
- б) з прихованою координацією;

3. За характером контактів

- а) внутрішні (обласні);
- б) міжнародні;

4. За кількістю учасників

- а) індивідуальні;
- б) парні;

в) групові;

5. За тривалістю проведення

а) короткочасні;

б) середньої тривалості;

в) довготривалі.

У відповідності до цієї класифікації викладач складає план проекту і комбінує типи проектів відповідно до кожної окремої групи теми та мети з метою створення таких умов, що будуть сприяти досягненню найкращих практичних результатів.

В умовах вищої школи найбільш розповсюдженими є дослідницькі проекти. Використання дослідницьких проектів передбачає таку послідовність дій:

- визначення проблеми та витікаючих з неї завдань дослідження;
- висунення гіпотез та способів їх рішення;
- обговорення методів дослідження (статистичних методів, експериментальних, спостережень та ін.);
- обговорення способів оформлення кінцевих результатів (презентацій, захисту, творчих звітів, переглядів та ін.);
- збір, систематизація і аналіз отриманих даних;
- підведення підсумків, оформлення результатів, їх презентація;
- висновки, висунення подальших проблем дослідження (перспектив).

Проекти, які використовуються для навчання іноземним мовам, мають як загальні риси, що притаманні для всіх проектів, так і відмітні особливості, серед яких головними є такі: 1) використання мови в ситуаціях, максимально наближених до умов реального спілкування; 2) акцент на самостійній роботі студентів; 3) вибір теми, яка викликає великий інтерес у студентів та безпосередньо пов'язана з умовами, у яких виконується проект; 4) відбір мовного матеріалу, видів завдань та послідовності роботи у відповідності до теми та мети проекту; 5) візуальне представлення результату.

Як було зазначено раніше, формування соціолінгвістичної компетенції тісно пов'язане із культурологічним аспектом, а саме володінням студентами знань культури, традицій країни, мова якої вивчається. Ми вважаємо, що саме проектна методика дозволяє створити необхідні умови для дослідження та аналізу культурного досвіду народу, що спілкується досліджуваною мовою, із власним досвідом. У процесі виконання кожним студентом свого завдання в ході реалізації проекту, він має можливість користуватися різними джерелами інформації, порівнювати соціолінгвістичний та культурологічний аспекти країн, у повною мірою розкрити свій творчий потенціал чим довести зорієнтованість проектної методики на особистість.

Відповідно до перерахованих вище рис притаманних проектам для вивчення іноземних мов, зазначимо, що максимальне наближення до умов реального спілкування здійснюється завдяки використанню автентичних матеріалів, перегляду відео та драматизації діалогів на задані теми.

Акцент на самостійній роботі студентів реалізується завдяки тому, що кожен студент виконує свою частину роботи відповідно до свого рівня знань та творчих амбіцій.

Хоча вибір теми здійснюється викладачем, проблеми та гіпотези висувуються саме студентами в ході дискусії і тому має викликати великий інтерес у студентів та безпосередньо пов'язаний з умовами, у яких виконується проект.

Відбір мовного матеріалу, видів завдань та послідовності роботи повинен чітко відповідати темі та меті проекту. Крім цього мовного матеріалу, студенти також змушені користуватися усім лексичним запасом, що вони мають, оскільки обговорення етапів, результатів проекту мають відбуватися мовою, яка вивчається.

Серед можливих практичних результатів наглядного представлення проектів найбільш цікавими для студентів, на наш погляд, є створення своєї веб-сторінки, відеокліпів, презентацій і т. ін.

На основі узагальнення теоретичних передумов формування соціолінгвістичної компетенції в студентів мовних спеціальностей на основі використання проектної методики можна зробити певні висновки.

По-перше, зміни в системі освіти сучасної України призвели до перегляду методологічної школи в цілому. Результатом цих процесів є тісний взаємозв'язок між мовою і культурою, а центром цих

відносин є особистість, тому формування цієї особистості – це головна мета, яка стоїть перед процесом навчання ІМ.

По-друге, одним із засобів формування мовної особистості є формування соціолінгвістичної компетенції, під якою ми розуміємо наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння будувати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм. Соціолінгвістична компетенція – це здатність здійснювати різні види мовленнєво-мисленнєвої діяльності і вибирати лінгвістичні засоби у відповідності до місця, часу, сфери комунікативної діяльності, адекватно соціальному статусу співрозмовника.

По-третє, використання проектної методики сприяє не лише розвитку особистості, але і формуванню студента як суб'єкта діалогу культур. У процесі дослідження культури іншої країни, той, хто навчається, повинен добре володіти знаннями про культуру своєї країни, щоб мати можливість порівнювати, зіставляти та аналізувати.

Стосовно перспектив даного дослідження вважаємо за необхідне наголосити на тому, що, на жаль, використання проектної методики в нашій країні є не дуже розповсюдженим у ВНЗ, тому вважаємо, що слід приділити увагу навчанню викладачів використання цієї методики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Романюк Л.В. Развитие ценностных ориентаций студентов в контексте вимог болонського процесу/ Л.В. Романюк //Вторая междунар. периодическая научно-практическая конф. «Спецпроект: анализ научных исследований»: сб. докладов. - Днепропетровск: НАЦ «Ера», 2005. - Т. 2 – С. 65-67.
3. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е.С. Полат // Иностранные языки в школе. - 2000. - № 2. – С.3-10.
4. Маркова А.К. Формирование мотивации учения: Книга для учителя / А.К Маркова, Т.А. Матис, А.Б. Орлов. - М.: Просвещение, 1990. – 193с.
5. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Ефим Пассов. – М.: Просвещение, 1985. – 223с.
6. Дешериев Ю.Д. Влияние социальных факторов на функционирование и развитие языка /Юнус Дешериев - М.: Наука, 1998 - 270с.
7. Маликова Т.А. Культурологический компонент лексической системы австралийского варианта английского языка / Т.Маликова // Язык и культура: 5-я Междунар. - Т.2. – К.: Киевский институт им. Т.Г. Шевченко, 1997. - С. 106 – 115.
8. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях. / С.Ю.Ніколаєва, С.В. Га понова. – К.: Ленвіт, 2004. – 280 с.
9. Тер-Минасова С.Г. Концептуальные основы языкового образования в высшей школе / С.Г. Тер-Минасова // Вестник МГУ. - Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. - 2001. - № 10. - С.130-131.
10. Бим И.Л. Личностно-ориентированный подход - основная стратегия обновления школы / И.Л. Бим // Иностранные языки в школе. - 2002. - № 2. – С.11-15.
11. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; под ред. Полат Е.С. - М.: Академия, 1999. - 224 с.